

Якубов Алішер
студент 1 курсу ОС «Магістр»
спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»,
Науковий керівник: **Дранус В.В.**,
к.е.н., асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ БЮДЖЕТУВАННЯ В СИСТЕМІ ОПЕРАТИВНОГО ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

У сучасних умовах розвиток підприємства неможливий без налаштування та запровадження нових дієвих механізмів управління. До такого управління, насамперед, слід віднести планування, у тому числі і фінансове, яке є важливим елементом в механізмі фінансового управління та надає можливість керівництву миттєво реагувати на постійні зміни внутрішнього та зовнішнього середовища, для постійного забезпечення успіху на ринку. Механізм ефективного управління фінансами підприємства можливий лише за умов планування всіх фінансових потоків, процесів і відносин підприємства.

Без дієвого фінансового планування підприємство не зможе досягнути високого рівня управління у виробничо-господарській діяльності підприємства. Таким чином, актуальність питання фінансового планування на сьогодні є очевидним, тому що для успішної господарської діяльності необхідно реальне планування фінансових можливостей, отримання необхідних для цього засобів.

У вітчизняній економічній літературі немає чіткої позиції у визначенні поняття фінансового планування. Вітчизняні та закордонні науковці розходяться не тільки у визначенні сутності фінансового планування, а й в позначенні поняття.

На думку науковців Джай К. Шим, Джол Г.Сигел говорячи про фінансове планування, слід використовувати термін "бюджет", оскільки [2,с.38-39]:

– "бюджет – являє собою план, або стандарт, що формалізує очікування менеджерів відносно продажу, витрат та інших фінансових операцій в очікуваному періоді";

– "фінансовий бюджет – використовується для аналізу фінансових умов підрозділів з допомогою аналізу співвідношення активів та зобов'язань, грошового потоку, оборотного капіталу, прибутковості";

– "бюджет – це план майбутніх операцій, що виражений у кількісних (в основному грошових) значеннях";

– "під бюджетом розуміють план господарської діяльності підприємства на поточний період".

В.І. Грушко та Т.В. Ганущак вважають "бюджет" складовою фінансового плану, основним завданням якого "є детальне відображення витрат та капітальних витрат", що є також не зовсім коректним, оскільки в такому документі висвітлюються тільки витрати суб'єктів господарювання, а це порушує "золоте правило" бюджетування. Тому в даному випадку правильніше вживати термін "кошторис" [1, с.156].

Прихильниками терміну "фінансове планування" є А.М.Поддєрьогін, О.Л.Примостка, А.Д. Шеремет. На основі проведеного теоретичного узагальнення та аналізу праць відомих учених-економістів, наведемо існуючі основні підходи до визначення сутності фінансового планування:

– "...це здійснюване планомірне управління процесами створення, розподілу, перерозподілу і використання грошових ресурсів на підприємстві, що реалізовується в деталізованих фінансових планах" [3, с.15].

– "...це планування фінансових ресурсів і напрямків їх використання з метою забезпечення господарської та фінансової діяльності підприємства" [3, с.17].

– "...процес розробки системи фінансових планів та планових (нормативних) показників для забезпечення розвитку підприємства необхідними фінансовими ресурсами та підвищення ефективності його фінансової діяльності в попередньому періоді" [3, с.18].

Дане визначення розкриває сутність фінансового планування як необхідної передумови для забезпечення розвитку та підвищення ефективності підприємства. Вагомим недоліком такого трактування, на нашу думку, є приписування процесу розробки системи показників фінансового

плану рис фінансового планування. Процес розробки системи показників, які необхідно планувати, є складовою фінансового планування, але не самим плануванням.

– "...процес розробки системи заходів щодо забезпечення розвитку підприємства необхідними фінансовими ресурсами і підвищення ефективності фінансової діяльності в майбутньому періоді" [3, с.19].

Таке трактування передбачає систему заходів для забезпечення розвитку, але, на нашу думку, зводить процес фінансового планування до визначення кількості необхідних ресурсів, що не дозволяє спланувати фінансовий результат діяльності суб'єкта господарювання.

– "...управління процесами створення, розподілу, перерозподілу і використання фінансових ресурсів на підприємстві, що реалізовується у фінансових планах, які деталізуються. Фінансове планування є складовою частиною загального процесу планування і, отже, управлінського процесу, що здійснюється менеджментом підприємства" [3, с.20].

Дане визначення розкриває складові фінансового планування, але не формулює головної мети фінансового планування – максимізації прибутку підприємства.

На нашу думку, фінансове планування не є інструментом одержання фінансової підтримки і за мету має не тільки визначення ефективності

окремо взятого проекту, а й визначення ефекту від діяльності всього підприємства і кожного окремо взятого проекту зокрема.

Отже, проаналізувавши переваги і недоліки трактування сутності фінансового планування вітчизняними та зарубіжними науковцями, ми пропонуємо таке визначення даної дефініції: фінансове планування – це невід'ємна частина загального планування звичайної діяльності підприємства, що є водночас робочим інструментом, який використовується в усіх сферах діяльності суб'єкта господарювання для визначення альтернативних напрямів та траєкторій розвитку з метою поліпшення фінансового забезпечення розширення кругообігу виробничих фондів, досягнення високої результативності виробничо-господарської діяльності та створення умов, які забезпечили б платоспроможність та фінансову стійкість підприємства.

Список використаних джерел

1. Грушко В.І. Фінансове прогнозування з урахуванням економічної безпеки підприємства / В.І. Грушко, Т.В. Ганущак // Вчені записки / Університет економіки та права "КРОК". - 2009. - № 19. - с. 154-160.
2. Джай К. Шим, Джойл Г. Сигел Основы бюджетирования и больше. Справочник по составлению бюджетов. - "Вершина", — 2007. – 368 с.
3. Фінанси підприємств. Підручник. Керівник авторського колективу і науковий редактор А.М.Поддєрьогін К.: КНЕУ 2013. 8-е видання, 515 с.